

#FLIGHT

Financial Literacy for Investment, Growth,
Help and Teamwork

**„FINANSINIS RAŠTINGUMAS INVESTICIJOMS,
AUGIMUI, PAGALBAI IR KOMANDINIAMDARBUI“
MOKYMO PROGRAMA**

Programos anotacija. Skaitmeninimas yra akivaizdi tendencija mūsų gyvenime ir ekonomikoje. Besivystanti finansų aplinka, kuriai būdingas didėjantis skaitmeninių priemonių paplitimas kasdieniame gyvenime ir didėjantis kai kurių skaitmeninių finansinių produktų sudėtingumas rinkose, reikalauja, kad piliečiai būtų finansiškai ir skaitmeniniu raštingi. Visame pasaulyje technologijų naudojimo finansinėse paslaugose raida ir plėtra pakeičia daugelį tradicinių finansinių paslaugų aspektų.

Labai svarbu yra investuoti į savo finansinį raštingumą, nes žmonės turintys aukštesnį finansinį raštingumą išmoksta teisingai valdyti savo pinigus, turi kelis pajamų šaltinius, gali suteikti geresnį finansinį saugumą savo šeimai. Norėdami susikurti geresnę finansinę gerovę visų pirmą turime pradėti vystyti įpročius, kurie padės susikurti finansiškai saugų gyvenimą.

Programos „Finansinis raštingumas investicijoms, augimui, pagalbai ir komandiniam darbui“ tikslas – suteikti žinių ir praktinių gebėjimų būtinų asmeninei finansinei gerovei užtikrinti, taip pat sudaryti sąlygas gerinti finansinio raštingumo kompetencijas, taip pat žmonėms, norintiems gauti sistemą, kurios dėka galės efektyviai valdyti savo finansus ir padidinti savo esamas pajamas. Programa siekiama lavinti žinias ir praktinius įgūdžius skaitmeninio finansinio raštingumo srityje.

Baigę programą dalyviai:

- Supras finansinio raštingumo esmę ir svarbą;
- Įvardins pagrindinės skaitmeninio finansinio raštingumo kompetencijas;
- Paaškins paskolų, sveikatos draudimo, pensijų kaupimo ir savarankiškai valdomų investicinių sąskaitų reikšmę skaitmeniniame finansiniame raštingume;
- Gebės naudotis šiuolaikiniais mokėjimais;
- Paaškins asmeninių finansų valdymo būtinumą;
- Gebės kritiškai vertinti informaciją;
- Žinos BDAR taikymo aspektus.

Programos trukmė

Programos apimtis grindžiama mokymosi kreditais – mokymosi apimties vienetais, kuriais matuojami mokymosi rezultatai ir besimokančiojo darbo laikas. 1 (vienas) mokymosi kreditas prilyginamas 27 akademinėms valandoms. Europos profesinio mokymo kreditų sistema (angl. *The European Credit system for Vocational Education and Training*) yra sukurta ES šalių narių, bendradarbiaujant su Europos Komisija, kurios diegimą remia Europos Komisija ir programoje „Erasmus+“ dalyvaujančios šalys.

Programos apimtis

Programos apimtis – 1 (vienas) mokymosi kreditas, skirtas susipažinti su teoriniais skaitmeninės tapatybės aspektais, skaitmeninės tapatybės rizikomis, kritinio mąstymo svarba, taip pat praktiškai išbandyti skaitmeninį identifikavimą, skaitmeninės tapatybės ir asmeninės informacijos apsaugos priemones.

Programos planas

Eil. Nr.	Temos (potemės) pavadinimas	Skiriama akad. valandų
1.	Skaitmeninio finansinio raštingumo samprata	2
2.	Moterys ir skaitmeninis finansinis švietimas	2
3.	Finansinės žinios – svarbi finansinio raštingumo sudedamoji dalis	2
4.	Pagrindinės finansinio raštingumo kompetencijos saugiam naudojimuisi skaitmeniniu finansiniu raštingumu	3
5.	Skaitmeninio finansinio raštingumo kompetencijų tobulinimo strategijos	2
6.	Skaitmeninio finansinio raštingumo nauda	2
7.	Skaitmeninio finansinio raštingumo taikymo sritys	2
8.	Hipotekos, paskolų, sveikatos draudimo ir savarankiškai valdomų investicinių sąskaitų svarba skaitmeninio finansinio raštingumo srityje	2
9.	Asmeninių finansų pagrindai: - Mokėjimai skaitmeniniame amžiuje - Kaip pradėti investuoti - Kas yra pensija? Planų tipai ir apmokestinimas	4
10.	Verslo pradžia: - Savarankiško darbo įgūdžiai - Savarankiško darbo galimybės - Verslo steigimo internetu galimybės - Programėlės savarankiškai dirbantiems laisvai samdomiems specialistams ir smulkiajam verslui ir apskaitos programėlės	4
11.	Kaip pradėti investuoti?	2
	Iš viso:	27

Pastaba. Atsižvelgiant į technologijų pažangą ir aktualumą, geopolitinę situaciją bei kitas aplinkybes, dėstytojas gali papildyti, koreguoti ar keisti mokymo programos plane numatytas temas (potemes), taip pat pagal besimokančiųjų interesus gali keisti temoms skirtą valandų skaičių, nekeičiant bendros mokymo trukmės.

1 (vieno) mokymosi kredito 18 akademinų valandų gali būti skiriamos kontaktiniam darbui, konsultacijoms ir besimokančiojo pasiekimams vertinti, 9 akademinės valandos – savarankiškam mokymuisi. Atsižvelgiant į tikslinės grupės poreikius ir galimybes, galimi ir kiti programos modulių įgyvendinimo būdai.

Mokymo procesas gali būti organizuojamas:

1. Kontaktiniu¹ (auditoriniu) mokymo(si) būdu;
2. Nuotoliniu² mokymo(si) būdu;
3. Mišriuoju³ mokymo(si) būdu.

Atsižvelgiant į spartų technologijų vystymąsi, mokymosi organizatoriai, prisiimdami atsakomybę už žinių kokybę ir mokymosi efektyvumą, gali suteikti galimybę savarankiškai mokytis virtualioje mokymosi aplinkoje Moodle⁴.

Mokymo ir mokymosi metodai

Šiuolaikinio mokymo ir mokymosi turinio pateikimo ir realizavimo tikslas – atrinkti ir pritaikyti turinį taip, kad kiekvienas besimokantysis pagal savo išgales ir poreikius įgytų kompetencijų, būtinų tolimesniam mokymuisi ir prasmingam, aktyviam gyvenimui šiuolaikinėje visuomenėje.

Mokymo ir mokymosi metodai parenkami atsižvelgiant į besimokančiojo aktyvumą mokymosi proceso metu, mokymosi proceso dalyvių sąveikos intensyvumą, mokymosi procese vyraujančios veiklos pobūdį ir sąsajas su mokymosi paradigmomis, besimokančiojo amžių, pasirengimą ir pan.

Mokymo(si) metodus parenka dėstytojas, atsižvelgdamas į minėtus kriterijus, tačiau suaugusiųjų mokymasis organizuojamas siekiant pagrindinio tikslo – padėti besimokančiajam atsakyti į pagrindinius dabarties iššūkius ir kylančius klausimus bei atsižvelgiant į grupės

¹ Auditorinis mokymas – tradicinis mokymo procesas, apimantis teorinį ir praktinį mokymą, kai lektorius ir besimokantieji tuo pačiu metu yra toje pačioje vietoje (auditorijoje, klasėje);

² Nuotolinis mokymas(is) – mokymas(is) naudojant informacijos ir ryšių technologijas virtualioje mokymosi aplinkoje, kai lektorius bei besimokantys asmenys dažniausiai būna nutolę laike ir erdvėje;

³ Mišrus mokymas(is) – tai įvairių informacinių ir komunikacinių technologijų kombinacija, leidžiant parengti geriausią konkrečiai auditorijai mokymo(si) programą, e. mokymo(si) elementus derinant su tiesioginėmis lektoriaus paskaitomis, konsultacijomis;

⁴ Virtuali mokymosi aplinka – tai sistema, kurioje yra įrankiai elektroninei mokymosi medžiagai pateikti, mokymosi veikloms organizuoti, bendrauti ir bendradarbiauti su besimokančiaisiais, kurioje galima rasti pagrindinę ir papildomą mokymosi medžiagą, paskaitų įrašus, skaidres, atlikti testus ir įvairias užduotis bei mokyti(s) kiekvienam patogiu metu, tempu, laiku.

pasirengimą, amžių ir pan. Mokymosi (si) metodai turi būti pritaikyti suaugusiųjų mokymui (-si) ir motyvuojantys mokytis.

Prenkant mokymo ir mokymosi metodus rekomenduojama taikyti tiek klasikinius, tiek šiuolaikinius mokymo ir mokymosi metodus, tačiau pirmiausia atsižvelgti į besimokančiojo amžių, pasirengimą ir pan. Dirbant su suaugusiais rekomenduojamas teorijos ir praktikos santykis – 1:4 (viena dalis teorijos, keturios – praktikos). Užsiėmimų valandas rekomenduojama suskirstyti į 90 minučių (2 akad. val.) blokus.

Dirbant su besimokančiais rekomenduojama klasikinius mokymo ir mokymosi metodus, tokius kaip paskaita, pasakojimas, demonstravimas ir kt., papildyti šiuolaikiniais mokymo ir mokymosi metodais, pasižyminčiais informacijos perteikimo būdų įvairove ir mokymo(si) procese patiriamų pojūčių gausa. Tai – atvejų analizė, grupės diskusija, debatai, „minčių lietus“, projektai, kūrybinės užduotys ir kt. Taip pat rekomenduojami įvairias veiklas apjungiantys mokymosi grupėje metodai, tokie kaip susipažinimo, idėjų generavimo, skirstymo į grupes ir kt. metodai.

Programos metu įgyjamos kompetencijos:

Kompetencijos	Kompetencijų apibūdinimas
Komunikavimo	Mokėjimas bendrauti, keistis informacija, ją perduoti, gauti ir suprasti.
Pažinimo	Gebėjimas perprasti naujus dalykus, patirtį naujų dalykų pažinimo džiaugsmą.
Socialinė	Gebėjimas būti sąmoningu, atsakingu, gerbti kitus ir mokėti tinkamai bendrauti ir bendradarbiauti.
Asmeninė	Pažinti save, nebijoti susidurti su įvairiais sunkumais, mokėti juos įveikti, gebėti vertinti save ir savo poelgius.
Skaitmeninė	Gebėjimas naudotis skaitmeninėmis technologijomis mokytis, dirbti, spręsti problemoms, bendrauti ir bendradarbiauti, valdyti informaciją, tinkamai, saugiai ir etiškai kurti ir dalytis skaitmeniniu turiniu.
Skaitmeninio finansinio raštingumo	Gebėjimas naudotis šiuolaikinėmis skaitmeninėmis technologijomis sprendžiant skaitmeninio finansinio raštingumo klausimus, saugiai naudoti skaitmeniniu būdu teikiamus finansinius produktus ir paslaugas, priimti pagrįstus finansinius sprendimus.

Reikalavimai, keliami lektoriams

Visi lektoriai turi turėti aukštąjį išsilavinimą, dėstomo dalyko patirties, gebėti planuoti mokymosi procesą, taip pat turi gebėti dirbti MOODLE (ar kitoje) virtualioje mokymo(si) aplinkoje.

Tikėtina (-os) kompetencija (-os), kurią (-ias) įgis Programą baigęs asmuo:

Skaitmeninio finansinio raštingumo kompetencija

Programos metu įgytų kompetencijų (į)vertinimo metodai

Vertinimo metodai – būdai, kuriais nustatoma, ką mokinys žino, supranta ir sugeba atlikti pasibaigus mokymosi procesui. Kompetencijoms vertinti gali būti taikomi teorinių žinių ir praktinių įgūdžių vertinimo metodai: pokalbis, kompetencijų aplankas (portfolio), testavimas, stebėjimas, praktinių darbų refleksija, profesinė diskusija, pateikčių rengimas, vertinimas ir įsivertinimas tarpusavio mokymosi (*Peer learning*) metodu ir (ar) kitais metodais, pvz. internetinis klausimynas, diskusijų forumai, probleminės užduoties pateikimas (*problem-based*), taip pat šiuolaikiniai skaitmeniniai įrankiai.

Besimokantiesiems (į)vertinti, dėstytojas gali pasitelkti projekto #FLIGHT, „Finansinis raštingumas investicijoms, augimui, pagalbai ir komandiniam darbui“ sukurtą inovatyvų skaitmeninį įrankį romantiniam sukčiavimui. Šis įrankis gali būti naudojamas tiek diagnostiniams vertinimui, tiek vertinimui baigus programą.

Asmeniui, baigusiam neformaliojo švietimo programą ir atlikus numatytas užduotis, išduodamas mokymosi organizatoriaus nustatytos formos pažymėjimas.

Programai vykdyti naudojamos mokomoji techninės priemonės ir medžiaga:

Techninės priemonės

Eil. Nr.	Mokomosios medžiagos pavadinimas
1.	https://www.investopedia.com/terms/f/financial-literacy.asp
2.	https://www.investopedia.com/guide-to-financial-literacy-4800530
3.	https://esaugumas.lt/articles/dazniausiai-pasitaikantys-sukciavimo-budai
4.	https://www.futurelearn.com/info/courses/cryptocurrency-beyond-bitcoin-teach-out/0/steps/226755
5.	https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2053440/patikeje-meile-pamirsta-viska-romantiniu-sukciu-aukos-atiduoda-pinigus-iklimpsta-i-skolas-palieka-artimuosius
6.	https://www.findevgateway.org/finequity/guide/2023/01/finequity-knowledge-guide-digital-financial-literacy

Techninės priemonės

Kompiuteris / išmanusis įrenginys, nuotolinio darbo aplinka, interaktyvi lenta, vaizdo medžiagos demonstravimo priemonės.

Priedai

1. Konspektas „Financial Literacy for Investment, Growth, Help and Teamwork“.
2. <https://pazangostestas.lt/?fbclid=IwAR3Ee5s1OA-LA0DQguUtcKAQOA9KR1-qYOSdCIdeyFaj8PX2KJaQFSQtnxA> – atsparumo internetinėms grėsmėms testas.